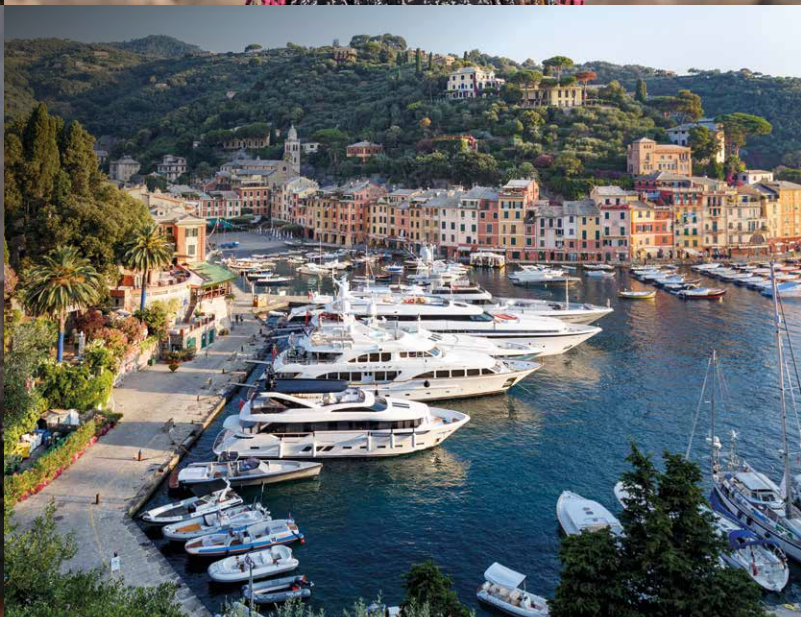

BẤT BÌNH ĐẲNG ĐANG GIẾT CHẾT CHÚNG TA

Cần có hành động đột phá để giải quyết
tình trạng bất bình đẳng chưa từng có
tiền lệ trong bối cảnh COVID-19

BÁO CÁO TÓM TẮT

OXFAM

BÁO CÁO TÓM TẮT CỦA OXFAM—THÁNG 1 NĂM 2022

Tài sản của 10 người đàn ông giàu nhất thế giới đã tăng gấp đôi tính từ thời điểm đại dịch bắt đầu. Trong khi đó, COVID-19 đã khiến cho thu nhập của 99% nhân loại giảm đi. Bất bình đẳng kinh tế, bất bình đẳng giới và phân biệt chủng tộc ngày càng gia tăng – cùng bất bình đẳng giữa các quốc gia – đang khiến cho thế giới ngày càng phân cực. Điều này không xảy ra ngẫu nhiên, mà do lựa chọn: “bạo lực kinh tế” diễn ra khi các lựa chọn chính sách phục vụ lợi ích của nhóm người giàu nhất và quyền lực nhất. Điều này nguy hại trực tiếp cho tất cả chúng ta, nhất là cho những người nghèo nhất, phụ nữ, trẻ em gái, và các nhóm dân tộc thiểu số. Cứ mỗi bốn giây lại có một người chết mà một phần nguyên nhân là do bất bình đẳng gây nên. Tuy nhiên, chúng ta hoàn toàn có thể tái thiết nền kinh tế một cách triệt để lấy bình đẳng làm trung tâm. Chúng ta có thể phân phối lại tài sản của những người siêu giàu thông qua chính sách thuế lũy tiến; đầu tư cho các giải pháp công có hiệu quả, đã được chứng minh là có thể phá bỏ chuỗi bất bình đẳng; và chuyển dịch kinh tế và xã hội một cách mạnh mẽ. Nếu dũng cảm và quan tâm tới các phong trào đòi hỏi sự thay đổi, chúng ta có thể tạo ra một nền kinh tế mà ở đó không ai sống trong đói nghèo, không ai sống trong giàu sang tột độ - nơi mà bất bình đẳng không còn tồn tại.

© Oxfam International, Tháng 1/ 2022

Tác giả: Nabil Ahmed

Với sự tham gia của: Anna Marriott, Nafkote Dabi, Megan Lowthers, Max Lawson, Leah Mugehera

Quản lý thực hiện: Dana Abed

Oxfam xin chân thành cảm ơn sự tham gia giúp đỡ của: Tariq Ahmed, Charlotte Becker, Esmé Berkhout, Kira Boe, Helen Bunting, Tracy Carty, Chuck Collins, Hernan Cortes, Lies Craeynest, Nadia Daar, Sara Duvisac, Patricia Espinoza Revollo, Jonas Giefeldt, Matt Grainger, Irene Guijt, Christian Hallum, Victoria Harnett, Amina Hersi, Didier Jacobs, Anthony Kamande, Jan Kowalzig, Iñigo Macías Aymar, Alex Maitland, Katie Malouf Bous, Leah Mugehera, Jacobo Ocharan, Amber Parkes, Quentin Parrinello, Pablo Andrés Rivero Morales, Susana Ruiz, Rhea Russell Cartwright, Alberto Sanz Martins, Anjela Taneja, Julie Thekkudan, Annie Thériault, Mia Tong, Ankit Vyas, Lyndsay Walsh, David Wilson, Helen Wishart, và Deepak Xavier.

Được thiết kế bởi Lucy Peers.

Oxfam xin chân thành cảm ơn sự hỗ trợ của các chuyên gia: Jenny Ricks, Jayati Ghosh, Chuck Collins, Omar Ocampo, Danny Dorling, Anthony Sharrocks, Lucas Chancel, Nishant Yonzan, Christoph Lakner, và Deborah Hardoon.

Mục đích của tài liệu này là để chia sẻ với độc giả những thảo luận về các vấn đề liên quan đến chính sách phát triển và nhân đạo.

Để biết thêm thông tin về các vấn đề được đề cập trong tài liệu này, vui lòng gửi email tới địa chỉ advocacy@oxfaminternational.org

Đây là ấn phẩm có bản quyền nhưng nội dung của tài liệu có thể được sử dụng miễn phí cho các mục đích vận động chính sách, các chiến dịch, giáo dục và nghiên cứu, với điều kiện nguồn trích dẫn phải được nêu rõ. Việc sử dụng nội dung của tài liệu này cho những mục đích nêu trên phải được đăng ký với tác giả vì mục đích đánh giá tác động. Với các hình thức sao chép khác, hoặc sử dụng lại nội dung trong các ấn phẩm khác hoặc biên dịch hoặc chỉnh sửa, phải được sự cho phép của tác giả và có thể mất phí. Vui lòng gửi email tới policyandpractice@oxfam.org.uk.

Thông tin được nêu trong ấn phẩm này là chính xác tại thời điểm gửi tới nhà xuất bản.

Xuất bản bởi Oxfam GB cho Oxfam International theo giấy phép ISBN 978-1-78748-847-2 vào tháng 1/ 2022.
DOI: 10.21201/2022.8465

Oxfam GB, Oxfam House, John Smith Drive, Cowley, Oxford, OX4 2JY, UK.

Ảnh bìa (theo chiều kim đồng hồ từ trên cùng bên trái): 1. Silveria Perez trong căn bếp của cô. Cô ấy nói rằng những người từ cộng đồng của cô ấy ở Guatemala đã di cư đến Hoa Kỳ, và một vài người trong số họ đã bị bắt cóc. Những người khác đến Mexico và trở về sau khi họ làm công việc thời vụ. Silveria có bốn người con, một người bị suy dinh dưỡng. Chồng cô làm công việc thời vụ ở Mexico, và mẹ cô sống gần đó. Ảnh: Pablo Tosco / Oxfam Intermon. 2. Trong ảnh là Mako (25 tuổi) và em bé Amaal* (3 tháng tuổi). Mako và chồng cô là Mahamud là những người nông dân làm nghề chăn gia súc sống ở vùng Somali tại Ethiopia. “Hạn hán là có thật. Chúng tôi đang bị ảnh hưởng bởi nó,” Mako nói. “Năm nay và năm ngoái chúng tôi đã bị ảnh hưởng bởi hạn hán nghiêm trọng.” Oxfam đang nỗ lực giúp những người nông dân làm nghề chăn gia súc như Mako và Mahamud đa dạng hóa nguồn thu nhập và trồng các loại cây có khả năng chống hạn tốt hơn. Ảnh: Kieran Doherty / Oxfam. *Tên đã được thay đổi. 3. Du thuyền sang trọng trong một bến du thuyền của Ý. Hình ảnh được cung cấp bởi Domenico Farone từ Pixabay. 4. Yehya (72 tuổi), đến từ Lebanon, đã làm việc hợp đồng hơn 40 năm. Sau khi kinh tế sụp đổ và lĩnh vực xây dựng suy thoái, anh bắt đầu làm tài xế taxi. Anh kiếm được chỉ đủ để trang trải tiền thuê xe và nhà. Anh đang biểu tình phản đối các điều kiện ở Lebanon, nơi cuộc khủng hoảng kinh tế đã gây ra siêu lạm phát và sự suy giảm nghiêm trọng về giá trị của đồng lira. Ảnh: Pablo Tosco / Oxfam ở MENA.

LỜI TỰA

Giáo sư Jayati Ghosh giảng dạy môn Kinh tế tại Đại học Jawaharlal Nehru, thủ đô New Delhi, Ấn Độ, và hiện là Giáo sư Kinh tế tại Đại học Massachusetts tại Amherst, Hoa Kỳ. Bà là thành viên của Hội đồng Kinh tế Sức khỏe cho Tất cả mọi người của Tổ chức Y tế Thế giới.

Đây là một sự thật khó tin mà đại dịch đã giúp chúng ta hiểu ra. Bất bình đẳng về tiếp cận các nguồn thu nhập và cơ hội không chỉ tạo ra các xã hội bất công, không lành mạnh và không hạnh phúc: nó thực sự đang giết chết con người. Trong hai năm qua, nhiều người đã chết vì nhiễm bệnh do không được tiêm vắc xin kịp thời, mặc dù vắc xin lẽ ra đã có thể được sản xuất và phân bổ rộng rãi hơn nếu công nghệ sản xuất vắc xin được chia sẻ. Nhiều người đã chết vì không nhận được dịch vụ chăm sóc y tế thiết yếu hoặc không được cung cấp oxy khi họ cần, do các hệ thống y tế công cộng không được đầu tư thỏa đáng. Họ chết vì không được điều trị kịp thời do các cơ sở y tế công cộng đã quá tải trong khi họ lại không có đủ tiền để chi trả cho dịch vụ y tế tư nhân. Họ chết vì tuyệt vọng và đau khổ khi mất đi sinh kế và họ đã chết vì đôi khi không đủ tiền để mua lương thực. Họ đã chết bởi chính phủ đã không thể hoặc không cung cấp an sinh xã hội thiết yếu giúp họ vượt qua khủng hoảng. Trong khi đó, những người giàu nhất trên thế giới đã càng giàu hơn bao giờ hết và các công ty lớn nhất đã kiếm được những khoản lợi nhuận lớn chưa từng có tiền lệ.

Hàng trăm triệu người đã phải chịu đựng đau khổ một cách vô lý trong đại dịch và trở nên yếu thế hơn: đa phần họ là những người đang sống tại các quốc gia có thu nhập thấp và trung bình, là phụ nữ hoặc trẻ em gái, các nhóm bị phân biệt đối xử xã hội, người lao động phi chính thức. Và vì thế, họ hầu như không có khả năng để tác động tới chính sách.

Giờ đây có vẻ như bất bình đẳng không chỉ giết chết những người có tiếng nói chính trị yếu hơn; nó cũng đang giết chết hành tinh này. Điều này cho thấy chiến lược đặt lợi nhuận lên trên con người không chỉ bất công mà còn ngu ngốc hơn bao giờ hết. Ở một hành tinh chết, các nền kinh tế sẽ không “phát triển”, và thị trường không mang lại “thịnh vượng” cho bất cứ một ai, cho dù có mạnh đến đâu đi nữa.

Bây giờ là lúc cần phải chuyển hướng. Dĩ nhiên, chúng ta cần những giải pháp mang tính hệ thống: đảo ngược quá trình tư nhân hóa tai hại về sở hữu tài chính, tri thức, dịch vụ công thiết yếu và tài nguyên thiên nhiên. Chúng ta cũng cần các chính sách tài khóa như đánh thuế người giàu và các tập đoàn đa quốc gia. Đồng thời, chúng ta cần xóa bỏ sự bất bình đẳng mang tính hệ thống về giới, sắc tộc, chủng tộc và giai cấp, những điều khiến gia tăng bất bình đẳng về kinh tế.

Những phân tích sắc bén của Oxfam đã chỉ rõ bất bình đẳng mang tính chết chóc – và các giải pháp nằm trong tay chúng ta. Chúng ta có thể làm được với sự đoàn kết cao hơn và huy động được công chúng tốt hơn.

Abigail E. Disney là một nhà sản xuất phim tài liệu, một nhà hoạt động xã hội, đồng sáng lập của công ty Fork Films, và là nhà điều hành chương trình “All Ears – Dòng tai lên nghe”. Bà cũng là một thành viên của Patriotic Millionaires – Hội Những Nhà triệu phú Yêu nước.

Trong gần hai năm qua, chúng ta liên tục phải chứng kiến nhiều người qua đời – họ chết vì bị bỏ quên, vì không được chăm sóc, thiếu sự đồng cảm và chán nản. Dĩ nhiên Covid là hung thủ giết chết những người mà tôi đang nói tới, và cũng giống như những nạn đói trong lịch sử, mọi cái chết do Covid gây ra đều mang tính chính trị và đều do con người gây ra.

Khi Covid mới xuất hiện, tôi và nhiều người ngây thơ khác đã nghĩ rằng có thể, chỉ có thể thôi, các hệ thống của chúng ta đã được phơi bày một cách rõ ràng là không công bằng, và hết sức tàn ác sẽ có thể khiến chúng ta thức tỉnh và tiếp thêm năng lượng để chúng ta thay đổi suy nghĩ về cách phân bổ nguồn lực.

Thực tế hoàn toàn ngược lại. Các tỉ phú mới xuất hiện, trong khi các tỉ phú hiện có lại kiếm thêm nhiều tỉ đô la. Những doanh nghiệp như Amazon, thay vì cảm thấy xấu hổ, đã nhìn thấy cơ hội và tăng cường triển khai các chiến lược khiến cho 40% người lao động Mỹ không thể dựa vào khoản tích lũy dù nhỏ nhất để thoát cảnh đói ăn, không nhà cửa, không được chăm sóc y tế tử tế, vốn là những mối đe dọa khẩn cấp đối với họ và gia đình họ.

Đại dịch khi mới bắt đầu đã gây ra những rạn nứt trong xã hội – và rồi những rạn nứt này đã trở thành những vết nứt lớn hơn. Những vết nứt này đe dọa sự gắn kết xã hội và dân chủ, và có lẽ quan trọng hơn, nó tạo ra rào cản khiến chúng ta gần như không thể thực hiện bất kì một phương pháp tiếp cận chắc chắn và hiệu quả nào nhằm giải quyết khủng hoảng khí hậu, một sự thật nhanh chóng lộ rõ ngay cả với những người từng phủ nhận nó quyết liệt nhất.

Không có gì là “ngẫu nhiên”. Kết quả của những cuộc tấn công có tổ chức trong hàng thập kỷ vào luật pháp, quy định và các hệ thống mà đã từng bảo vệ người dân bình thường khỏi những kẻ sẽ bóc lột họ là chúng ta bị bỏ lại với một xã hội yếu kém, thiếu liên kết hỗ trợ, và một chính phủ đói khát nguồn lực, chỉ có thể đơn thuần thu đủ số thuế cần để duy trì hoạt động.

Chính vì thế, chúng ta cần phải cân nhắc các giải pháp. Chúng ta cần phải xóa bỏ các cơ chế đang giúp duy trì tình trạng chết chóc hiện tại và xây dựng các cơ chế mới giúp tái phân bổ của cải và quyền lực một cách bình đẳng hơn. Các vấn đề mang tính hệ thống cần có những giải pháp hệ thống, chứ không phải là những giải pháp đơn lẻ chỉ điều trị các triệu chứng thay vì điều trị tận gốc căn bệnh.

Câu trả lời cho những vấn đề phức tạp này, trở trêu thay, lại rất đơn giản: thuế. Cải cách thuế bắt buộc, không thể trốn tránh và đặt mục tiêu tham vọng cần tiến hành ở cấp độ toàn cầu – đây là biện pháp duy nhất để giải quyết vấn đề. Nếu các chính phủ không thể vận hành hiệu quả để tích cực sử dụng các nguồn lực khác nhau nhằm khắc phục tình trạng bất bình đẳng, chúng ta sẽ lún sâu hơn vào hố thỏ mà tầng lớp người giàu đã đào cho tất cả chúng ta.

Có thừa tiền để giải quyết đa phần các vấn đề mà thế giới đang phải đối mặt. Nhưng vấn đề là tiền đó đang nằm trong tay những nhà triệu phú, tỉ phú, những người không đóng góp công bằng.

Chúng ta có thể bắt đầu bằng cách giành lại một phần tăng phi lý trong tài sản của những tỉ phú trong thời kỳ diễn ra đại dịch. Việc này không phức tạp, và không có gì đáng tranh cãi. Rõ ràng tất cả mọi người trên trái đất này đều đã và đang hy sinh theo một cách nào đó trong suốt hai năm vừa qua; đã đến lúc các tỉ phú cần phải làm điều tương tự - và hành động một cách nhanh chóng. Như báo cáo này đã cho thấy, chúng ta không còn thời gian để lãng phí nữa.

Rất nhiều người cực giàu quanh tôi cho rằng bất bình đẳng là một điều mơ hồ, nhưng vấn đề này lại đang gây ra những hậu quả mang tính hủy diệt trong đời thực. Của cải không đến với chúng ta một cách vô nghĩa: nó có mối quan hệ trực tiếp với sự thất bại của quốc gia và của thế giới này trong việc cung cấp nguồn lực cho những người cần nhất.

Các tỉ phú đã kiếm được một lượng tiền khổng lồ chỉ trong vòng hai năm vừa qua – họ hoàn toàn có thể chi trả nhiều hơn.

Chúng ta có thể giúp thế giới này tốt đẹp hơn. Điều chúng ta cần là một ý chí chính trị để thực hiện điều đó.

Tranh vẽ đường phố (graffiti) tại trung tâm thành phố Beirut, Lebanon. Ảnh: Pablo Tosco/Oxfam tại MENA.

BẤT BÌNH ĐẲNG ĐANG GIẾT CHẾT CHÚNG TA

Tài sản của 10 người đàn ông giàu nhất thế giới đã tăng gấp đôi trong khi đó, COVID-19 đã khiến cho thu nhập của 99% nhân loại giảm đi.¹

Tháng 3, 2020

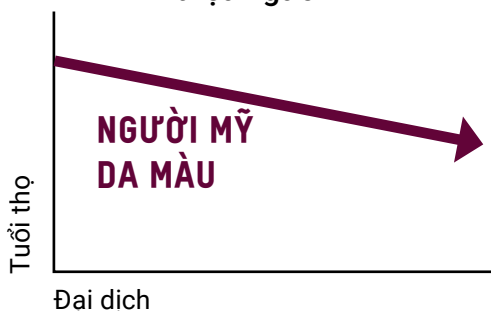
Tháng 11, 2021

10 người đàn ông giàu nhất

252 người có khối lượng tài sản lớn hơn tổng tài sản của 1 tỷ phụ nữ và các trẻ em gái ở Châu Phi, Châu Mỹ Latinh và Ca-ri-bê cộng lại.

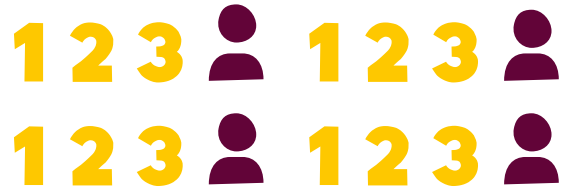

3,4 triệu người Mỹ da màu lẽ ra vẫn còn sống nếu tuổi thọ của họ bằng với người da trắng. Trước đại dịch COVID-19, con số đáng báo động này đã lên tới mức 2,1 triệu người.⁴

Trong mỗi bốn giây có ít nhất một người chết mà nguyên nhân một phần là do bất bình đẳng.²

ĐẾM SỐ GIÂY

Kể từ năm 1995, 1% những người giàu nhất đã sở hữu lượng tài sản nhiều hơn gần 20 lần so với 50% nhân loại nghèo nhất thế giới.³

TOP 1% GIÀU NHẤT

50% NGHÈO NHẤT

Ước tính trung bình, lượng phát thải carbon của 20 tỷ phú giàu nhất nhiều gấp 8.000 lần so với một tỷ người nghèo nhất thế giới.⁵

20 người giàu nhất

1 tỷ người nghèo nhất

Kể từ khi đại dịch bắt đầu, cứ 26 giờ đồng hồ, thế giới lại có thêm một tỉ phú mới.⁶ Tài sản của 10 người đàn ông giàu nhất thế giới đã tăng gấp đôi, trong khi đó, hơn 160 triệu người được dự đoán đã rơi vào nghèo đói.⁷ Ước tính đã có 17 triệu người đã chết vì Covid 19 – sự mất mát lớn nhất kể từ sau Chiến tranh Thế giới Thứ Hai.⁸

Những vấn đề này vẫn là một phần của tình trạng bất ổn đang tồn tại nhưng sâu sắc hơn. Bất bình đẳng đang chia rẽ xã hội của chúng ta. Bạo lực đang len lỏi vào các hệ thống kinh tế. Bất bình đẳng đang giết chúng ta.

Bất bình đẳng đang khiến cho đại dịch Covid ngày càng trở nên chết chóc hơn, kéo dài hơn và gây ra nhiều thiệt hại hơn tới sinh kế của con người. So với tuổi tác, bất bình đẳng về thu nhập là một chỉ số mạnh hơn để đánh giá liệu bạn có nguy cơ chết vì COVID-19 hay không.⁹ Hàng triệu người đáng lẽ ra vẫn còn sống nếu họ được tiêm vắc xin – đáng tiếc là họ đã chết, họ đã bị tước đi cơ hội trong khi các tập đoàn dược lớn tiếp tục kiểm soát độc quyền về công nghệ. Sự phân biệt đối xử về vắc xin này đã tước đi sinh mạng của nhiều người, và đang làm cho tình trạng bất bình đẳng trở nên nghiêm trọng hơn trên toàn cầu.

Các tổ chức như Quỹ tiền tệ Quốc tế (IMF),¹⁰ Ngân hàng Thế giới,¹¹ Ngân hàng Crédit Suisse,¹² và Diễn đàn Kinh tế Thế giới¹³ đều đã đưa ra dự báo rằng đại dịch đã khiến gia tăng bất bình đẳng giữa các quốc gia trên toàn thế giới.

Đa số những người chết vì đại dịch thuộc nhóm người nghèo nhất thế giới và nhóm bị phân biệt chủng tộc. Ở một số quốc gia, những người nghèo nhất đối mặt với nguy cơ tử vong vì COVID-19 cao gấp bốn lần so với những người giàu nhất.¹⁴ Tại Anh, trong làn sóng dịch thứ hai, những người dân gốc Băng-la-đét có nguy cơ tử vong vì COVID-19 cao gấp năm lần so với người Anh da trắng.¹⁵

**BẤT BÌNH ĐẲNG
ĐANG CHIA RẼ XÃ
HỘI CỦA CHÚNG TA.
BẠO LỰC ĐANG LEN
LỎI VÀO CÁC HỆ
THỐNG KINH TẾ.**

Những khoảng cách này là di sản lịch sử của chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, bao gồm chế độ nô lệ và chủ nghĩa thuộc địa.¹⁶ Điều này có thể dự báo bằng thực tế rằng khoảng cách giữa các quốc gia giàu và nghèo sẽ lần đầu tiên tăng trong một thế hệ.¹⁷ Người dân sống tại các quốc gia có thu nhập thấp và trung bình có nguy cơ tử vong vì COVID-19 cao gấp khoảng hai lần so với những người đang sống tại các quốc gia giàu có.¹⁸

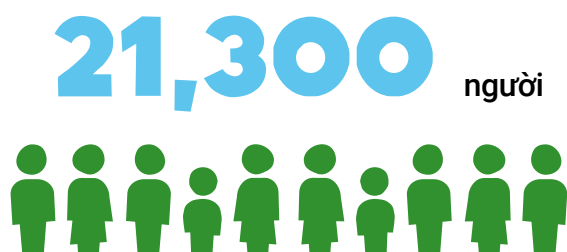
Ít nhất có 73 quốc gia đang phải đối mặt những chính sách khó khăn do IMF hậu thuẫn,¹⁹ làm trầm trọng hơn tình trạng bất bình đẳng giữa các quốc gia và các loại hình bất bình đẳng tại mỗi quốc gia. Những chính sách khắc nghiệt này sẽ tác động mạnh mẽ đến quyền của phụ nữ và những thành tựu đạt được hướng tới bình đẳng giới, trong bối cảnh của một cuộc khủng hoảng vốn đã làm chậm nỗ lực thực hiện các mục tiêu bình đẳng giới của cả một thế hệ lên tới 135 năm, thay vì 99 năm như trước đây.²⁰ Tình trạng này còn tệ hại hơn khi phụ nữ ở nhiều quốc gia đang phải cùng lúc đối mặt với bạo lực giới gia tăng nghiêm trọng²¹—trong khi đó, cũng giống như bất kỳ một cuộc khủng hoảng nào khác, phụ nữ phải gánh vác một khối lượng công việc chăm sóc không được trả lương khổng lồ²², càng khiến cho họ bị mắc kẹt ở đáy của nền kinh tế toàn cầu.

Cái giá mà chúng ta phải trả cho bất bình đẳng sâu sắc là mạng sống con người. Như chúng tôi đã đề cập trong tài liệu này, dựa trên những ước tính thận trọng, bất bình đẳng đã góp phần gây ra cái chết của ít nhất 21.300 người mỗi ngày.

Cứ mỗi bốn giây, bất bình đẳng góp phần khiến ít nhất một người tử vong.²³

ÍT NHẤT CÓ 73 QUỐC GIA ĐANG PHẢI ĐỐI MẶT NHỮNG CHÍNH SÁCH KHÓ KHĂN DO IMF HẬU THUẦN, LÀM TRẦM TRỌNG HƠN TÌNH TRẠNG BẤT BÌNH ĐẲNG GIỮA CÁC QUỐC GIA VÀ CÁC LOẠI HÌNH BẤT BÌNH ĐẲNG TẠI MỖI QUỐC GIA.

Mỗi ngày, bất bình đẳng là một phần nguyên nhân dẫn tới cái chết của ít nhất

tương đương với một người chết mỗi

CÁC BIẾN THỂ CỦA TỈ PHÚ

Không dễ để so sánh phạm vi của khủng hoảng bất bình đẳng ngày nay với trước đây, nhưng một số so sánh rất rõ ràng.

Vào tháng 7 năm 2021, người đàn ông giàu nhất thế giới đã cùng với những người bạn bay vào vũ trụ trên con tàu tên lửa sang trọng của mình trong khi hàng triệu người đang chết một cách vô ích vì họ không thể tiếp cận với vắc xin hoặc không đủ tiền để mua thực phẩm. “Tôi muốn cảm ơn tất cả các nhân viên và khách hàng của Amazon vì chính các bạn là người đã chi trả cho toàn bộ chuyến đi này” – câu nói biểu tượng của Jeff Bezos sẽ mãi mãi được trích dẫn như khoảnh khắc Hoàng hậu vô cảm Marie Antoinette cho rằng: “thì họ có thể ăn bánh ngọt mà” khi người dân đang chết đói vì không có nổi một mẩu bánh mì.²⁵ Chỉ tính riêng lượng tài sản tăng lên của Bezos trong thời gian đại dịch đã đủ để cung cấp vắc xin an toàn cho tất cả mọi người trên trái đất này.²⁶

Trong đại dịch COVID-19, một nhóm nhỏ những người giàu nhất thế giới, 2.755 tỉ phú, đã chứng kiến tài sản của mình tăng nhiều hơn tổng khối lượng tài sản tăng trong mười bốn năm vừa qua cộng lại – mà mười bốn năm trước đó cũng đã là mùa bội thu của các tỉ phú.²⁷

Đây là mức tăng tài sản hàng năm lớn nhất của các tỉ phú từng được ghi nhận. Điều này xảy ra trên mọi lục địa. Nguyên nhân là do giá chứng khoán tăng phi mã,²⁸ sự bùng nổ của các tổ chức không được kiểm soát,²⁹ sự trỗi dậy của các thế lực độc quyền,³⁰ tình trạng tư nhân hóa,³¹ cùng với sự xói mòn các định mức và quy định thuế doanh nghiệp cá nhân,³² cũng như quyền và lương của người lao động³³—tất cả đều được hậu thuẫn bởi chế độ phân biệt chủng tộc được vũ trang hóa.³⁴

HỘP 1

NĂM THỰC TẾ VỀ 10 NGƯỜI ĐÀN ÔNG GIÀU NHẤT THẾ GIỚI

- 1 Tài sản của 10 người giàu nhất thế giới đã tăng gấp đôi, trong khi thu nhập của 99% nhân loại giảm xuống, do tác động của COVID-19.³⁵
- 2 10 người đàn ông giàu nhất thế giới sở hữu khối lượng tài sản lớn hơn khối lượng tài sản của 3,1 tỉ người nghèo nhất thế giới.³⁶
- 3 Nếu 10 người giàu nhất thế giới tiêu một triệu đô la mỗi ngày, thì phải mất 414 năm họ mới tiêu hết tổng số tài sản của họ gộp lại.³⁷
- 4 Nếu 10 tỉ phú giàu nhất ngồi trên tổng số tài sản của họ quy ra đồng đô la, thì họ đã có thể đi được một nửa đường tới mặt trăng.³⁸
- 5 Một mức thuế 99% đánh trên phần tài sản vượt trội mà 10 người đàn ông giàu nhất kiếm được trong thời kỳ COVID-19 đã có thể đủ để cung cấp vắc xin cho toàn thế giới và đủ để tài trợ cho những giải pháp về khí hậu, y tế và an sinh xã hội phổ quát, cũng như các nỗ lực giải quyết bạo lực giới tại hơn 80 quốc gia, trong khi tài sản của 10 người này vẫn tăng 8 tỉ đô so với lượng tài sản họ có trước đại dịch.³⁹

Đây là những xu hướng đáng báo động. Không cung cấp vắc xin cho thế giới, các chính phủ đã tạo điều kiện cho vi rút COVID-19 biến đổi theo chiều hướng nguy hiểm hơn. Đồng thời, các chính phủ cũng tạo điều kiện sản sinh ra một biến thể hoàn toàn mới về độ giàu có của các tỉ phú. Biến thể này, biến thể tỉ phú, là một biến thể đặc biệt nguy hiểm đối với thế giới của chúng ta.

**ĐÂY LÀ NHỮNG XU
HƯỚNG ĐÁNG BÁO
ĐỘNG.**

Những số liệu và phân tích mới do World Inequality Lab công bố vào tháng 12 năm 2021 đã cho thấy rằng, kể từ năm 1995, 1% những người giàu nhất thế giới đã và đang nắm giữ khối lượng tài sản lớn gấp 19 lần so với tổng tài sản của 50% những người nghèo nhất.⁴⁰ Bất bình đẳng hiện đang ở mức độ trầm trọng như thời kỳ đỉnh cao của chủ nghĩa đế quốc Phương Tây vào đầu thế kỷ 20.⁴¹ Thậm chí nó còn cao hơn cả Thời kỳ vàng son ở cuối Thế kỷ 19.⁴²

KHÔNG CÓ VẮC XIN NÀO CHO BẤT BÌNH ĐẲNG

Chúng ta bước sang năm 2022 với những quan ngại chưa từng có tiền lệ.

Khi đại dịch tấn công, chúng ta nghĩ rằng chúng ta đang cùng nhau đối phó với đại dịch. Chúng ta tin và muốn tin vào câu thần chú của các nhà chính trị: rằng đại dịch đáng sợ này đang tác động đến tất cả mọi người ở mức độ như nhau, không phân biệt tầng lớp, giới, chủng tộc hoặc quốc gia nơi chúng ta sinh sống. Các chính phủ, đặc biệt các quốc gia giàu có, với các nguồn lực lớn hơn, đã công bố những gói cứu trợ khổng lồ. Một cuộc chạy đua khoa học chưa từng có để tìm ra vắc xin chống COVID-19 đã bắt đầu.

Tuy nhiên thay vì trở thành một loại hàng hóa công toàn cầu, như các nhà lãnh đạo của chúng ta đã hứa, thì những liều vắc xin thần kỳ này, sau khi mang lại hy vọng cho tất cả mọi người trên Trái Đất, ngay từ những ngày đầu tiên đã bị khóa chặt giữa những bức tường của lợi nhuận tư nhân và độc quyền. Thay vì cung cấp vắc xin cho hàng tỉ người ở các quốc gia có thu nhập thấp và trung bình, chúng ta đang tạo ra các tỉ phú vắc xin,⁴³ khi mà chính các tập đoàn dược là những người quyết định ai sống và ai phải chết.

Tình trạng phân biệt đối xử vắc xin đáng xấu hổ này đã khắc họa rõ nét đặc điểm của năm 2021 như chúng tôi đã đề cập ở trên, một vết nhơ trong lịch sử của nhân loại. Tầm thảm kịch do con người gây ra này đã tước đi sinh mạng của hàng triệu người tại các quốc gia, mà đáng lẽ họ đã có thể được cứu sống nếu có thể tiếp cận được vắc xin.

Nguyên nhân gây ra khoảng cách lớn ngày nay là tình trạng bất bình đẳng ngày càng tăng giữa các quốc gia, khi mà các quốc gia giàu có đủ khả năng cung cấp vắc xin và quay trở lại tình trạng bình thường, và sự gia tăng bất bình đẳng trong nội bộ các quốc gia, khi mà những người giàu nhất ở các quốc gia đã vượt qua khủng hoảng kinh tế do COVID-19 gây ra tốt hơn nhóm dân cư còn lại.

**TÌNH TRẠNG PHÂN
BIỆT ĐỐI XỬ VẮC
XIN ĐÁNG XẤU HỔ
NÀY ĐÃ KHẮC HỌA
RÕ NÉT ĐẶC ĐIỂM
CỦA NĂM 2021.**

Một lọ vắc xin Covid-19.
Ảnh: [Spencer Davis](#) trên
[Pixabay](#).

Ước tính khoảng **5,6 TRIỆU NGƯỜI** chết hàng năm vì không được tiếp cận với dịch vụ y tế ở các nước nghèo.

Ít nhất **67.000 PHỤ NỮ** chết mỗi năm do bị cắt âm vật hoặc bị giết bởi chính những người đã từng hay đang là bạn đời của họ.

Nạn đói giết chết ít nhất hơn **2,1 TRIỆU NGƯỜI** mỗi năm.

Đến năm 2030, khủng hoảng khí hậu có thể giết chết **231.000 NGƯỜI** mỗi năm ở các nước nghèo.

BẠO LỰC KINH TẾ

Điều này rõ ràng không xảy ra ngẫu nhiên mà do lựa chọn. Bất bình đẳng cực đoan là một hình thức “bạo lực kinh tế” – theo đó, các chính sách có tính cơ chế và hệ thống và các lựa chọn chính trị đã bị bóp méo để phục vụ lợi ích của những người giàu nhất và những người quyền lực nhất, và điều đó đã gây ra những tác hại trực tiếp tới đa phần người dân thường trên toàn thế giới.

Những người nghèo, phụ nữ và trẻ em gái và những nhóm bị phân biệt đối xử thường bị giết hoặc bị làm hại nhiều hơn đáng kể so với những người giàu và những người có đặc quyền. Đây không phải là một sai sót ngẫu nhiên của hình thái chủ nghĩa tư bản đang thống trị ngày nay, mà nó chính là thành phần cốt lõi của chủ nghĩa đó.

Chúng tôi ước tính rằng bất bình đẳng là một phần nguyên nhân gây ra cái chết của ít nhất 21.300 người mỗi ngày—tương đương với một người mỗi bốn giây.⁴⁴ Đây là con số ước tính rất thận trọng về số người chết vì đói trong một thế giới đủ đầy, không được tiếp cận với dịch vụ chăm sóc y tế có chất lượng ở các nước nghèo, và tình trạng bạo lực giới đối với phụ nữ bắt nguồn từ sự gia trưởng. Chúng tôi cũng cung cấp các con số tử vong ước tính do tình trạng biến đổi khí hậu nghiêm trọng gây ra ở các nước nghèo.

Ước tính khoảng 5,6 triệu người chết mỗi năm do không được tiếp cận với dịch vụ chăm sóc y tế ở các quốc gia nghèo. Được chăm sóc y tế có chất lượng là quyền con người, nhưng thường thì nó lại được coi là điều xa xỉ chỉ dành cho người giàu. Việc bạn có nhiều tiền trong túi không chỉ giúp bạn có thể tiếp cận với dịch vụ y tế; mà nó còn giúp bạn có thể sống khỏe hơn và sống thọ hơn. Ví dụ ở São Paulo, Brazil, tuổi thọ của người giàu ở các khu vực giàu nhất có thể có thể dài hơn 14 năm so với những người sống ở những khu vực nghèo nhất.^{45, 46}

Ít nhất 67.000 phụ nữ chết mỗi năm do bị cắt âm vật hoặc bị giết bởi chính người đã từng hay đang là bạn đời của họ⁴⁷—một hình thức bạo lực giới bắt nguồn từ thói gia trưởng và hệ thống kinh tế phân biệt giới tính. Bên cạnh đó, người ta ước tính rằng 143 triệu phụ nữ đang mất tích trên thế giới do tỉ lệ tử vong cao bất thường ở nữ giới và việc phá thai để lựa chọn giới tính (thích con trai hơn): năm 2020, ước tính con số tử vong cao bất thường ở nữ giới là 1,7 triệu người, và có đến 1,5 triệu ca phá thai liên quan đến lựa chọn giới tính.⁴⁸

Trong một thế giới đủ đầy, vẫn có ít nhất **hơn 2,1 triệu người chết đói mỗi năm**.⁴⁸ Đây là một trong những cách mà đói nghèo có thể giết chết con người, và điều này đang thách thức hàng tỉ người dân thường trên toàn thế giới mỗi ngày. Ở tất cả các quốc gia, những người nghèo nhất có tuổi thọ ngắn hơn và đối mặt với nhiều rủi ro mất mạng hơn những người không nghèo.^{49,50}

Một ước tính thận trọng khác cho thấy, cho đến năm 2030, mỗi năm khủng hoảng khí hậu giết chết 231,000 người ở những quốc gia nghèo.⁵¹ Hàng triệu người có thể sẽ chết trong nửa sau của thế kỷ này. Một nghiên cứu đã đưa ra ước tính rằng chỉ riêng các đợt nóng do phát thải khí nhà kính của 273 người Mỹ trong năm 2020 đã đủ giết một người trong thời gian còn lại của thế kỷ này.⁵² Trong khi đó, phát thải của những người giàu nhất thế giới đang là nguyên nhân khiến cho cuộc khủng hoảng này trở nên tồi tệ hơn, lượng khí CO₂ mà 20 tỉ phú giàu nhất thế giới thải ra ước tính trung bình lớn gấp 8.000 lần so với lượng khí thải của một tỉ người nghèo nhất.⁵³

VẤN ĐỀ TOÀN CẦU

Đây chỉ là một trong số rất nhiều cách mà bất bình đẳng đang giết chết con người. Nhưng sự thật là bất bình đẳng tác động tiêu cực đến hầu hết các khía cạnh của đời sống con người, cũng như đập tan mọi hy vọng về sự tiến bộ của loài người.

Rõ ràng là bất bình đẳng gây hại cho tất cả chúng ta. Những quốc gia giàu có có thể hậu thuẫn các tỷ phú độc quyền sản xuất dược phẩm và trừ vắc xin để bảo vệ người dân của họ, nhưng với cách làm như vậy, họ đã đẩy người dân của mình đối mặt với rủi ro từ những sự méo mó mà việc chủ nghĩa phân biệt đối xử về vắc xin đang tạo ra.

Bất bình đẳng tăng sẽ kéo theo tội phạm tăng, hạnh phúc và niềm tin giảm, và bạo lực sẽ leo thang.^{54, 55, 56} Nó khiến mục tiêu xóa đói nghèo của thế giới trở nên bất khả thi.⁵⁷

Bất bình đẳng giữa các quốc gia, và trong nội bộ các quốc gia, cũng có thể có tác động chết người đối với tương lai của thế giới. Tất cả chúng ta đều phải gánh chịu hậu quả của một hành tinh đang nóng lên khi các quốc gia giàu không thể giải quyết được những hậu quả của 92% lượng các-bon kỷ lục mà họ thải ra.⁵⁸ Sự tiêu thụ quá mức của những người giàu nhất đang là nguyên nhân của cuộc khủng hoảng khí hậu ngày nay và điều đó ảnh hưởng tới tất cả chúng ta, lượng phát thải của 1% của những người giàu nhất lớn gấp đôi 50% những người nghèo nhất gộp lại.⁵⁹

BẤT BÌNH ĐẲNG GIỮA CÁC QUỐC GIA, VÀ TRONG NỘI BỘ CÁC QUỐC GIA, CŨNG CÓ THỂ CÓ TÁC ĐỘNG CHẾT NGƯỜI ĐỐI VỚI TƯƠNG LAI CỦA THẾ GIỚI.

Nur Jahan * đi cùng con gái của cô, Ismat *, xuống con hẻm nhỏ để đến lều của cô trong một trại tị nạn Rohingya ở Cox's Bazar, Bangladesh. * Tên đã thay đổi để bảo vệ danh tính.

BÌNH ĐẲNG PHẢI ĐƯỢC ĐẶT LÊN HÀNG ĐẦU

Một lượng lớn ngân sách công đã được bơm vào các nền kinh tế khiến giá cổ phiếu tăng mạnh, và theo đó tiền trong tài khoản ngân hàng của các tỷ phú cũng tăng kỷ lục. Một lượng lớn tiền ngân sách cũng đã đổ vào vắc-xin giúp tăng lợi nhuận của các công ty dược phẩm lên tới hàng chục tỷ đô la.

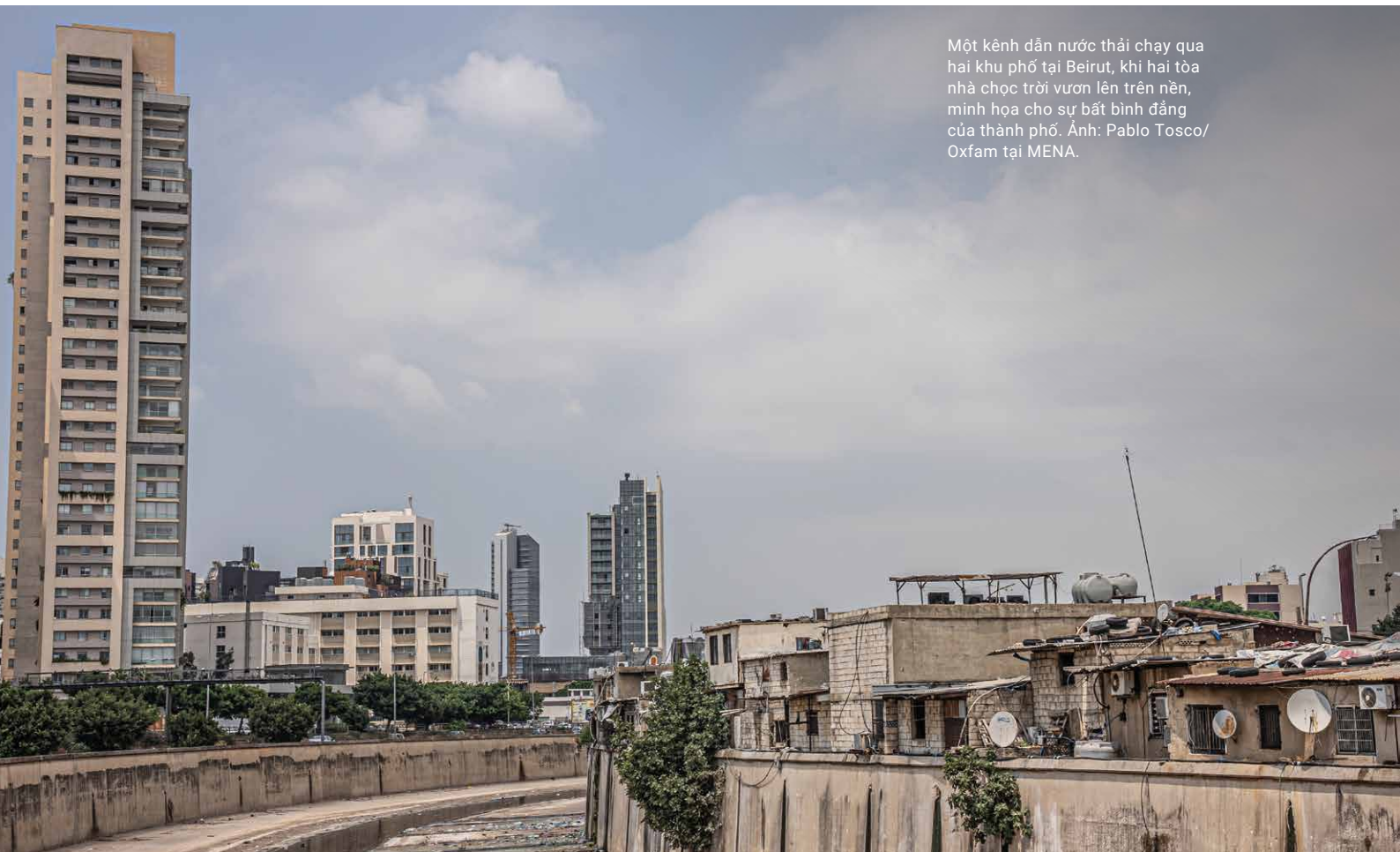
Các chính phủ phải đảo ngược lại tình thế này và tránh lún sâu hơn vào sự nguy hiểm, chết chóc và tự chuốc lấy thất bại khi mà bất bình đẳng đạt tới mức độ cực đoan chưa từng thấy trong lịch sử loài người.

Chúng ta không thiếu tiền. Thực tế đó đã được minh chứng khi các chính phủ tung ra 16 nghìn tỷ đô-la để ứng phó với đại dịch.⁶⁰ Điều chúng ta thiếu là sự can đảm để giải quyết bất bình đẳng, việc tích tụ tài sản và sự ảnh hưởng của những người giàu có và quyền lực, và chúng ta thiếu trí tưởng tượng cần có để thoát khỏi cái áo bó hẹp và thất bại của chủ nghĩa tân tự do cực đoan.

Để có thể đáp lại sức mạnh của các phong trào xã hội và của những người dân thường trên toàn thế giới, và học hỏi từ tham vọng của các chính phủ cấp tiến, cả trên phương diện lịch sử (chẳng hạn như sau Chiến tranh thế giới thứ hai), và trong làn sóng giải phóng khỏi chủ nghĩa thực dân ở nhiều nước, các chính phủ phải đi tiên phong trong việc triển khai các chiến lược đầy tham vọng phù hợp với thế kỷ 21. Họ phải tích cực thúc đẩy mạnh mẽ hơn nữa bình đẳng kinh tế và theo đuổi mục tiêu bình đẳng giới và chủng tộc, với các kết quả mong đợi rõ ràng, có thời hạn và có thể đo lường được.

CHỈ CÓ NHỮNG GIẢI PHÁP MANG TÍNH HỆ THỐNG MỚI CÓ THỂ GIẢI QUYẾT TẬN GỐC BẠO LỰC KINH TẾ VÀ ĐẶT NỀN MÓNG CHO MỘT THẾ GIỚI BÌNH ĐẲNG HƠN.

Các chính phủ có thể tạo ra thay đổi đột phá ở quy mô lớn. Chỉ có những giải pháp mang tính hệ thống mới có thể giải quyết tận gốc bạo lực kinh tế và đặt nền móng cho một thế giới bình đẳng hơn. Điều đó đòi hỏi các chính phủ phải thay đổi các quy tắc của nền kinh tế một cách mạnh mẽ, để quyền lực và thu nhập được phân phối một cách công bằng hơn- đảm bảo ngay từ đầu thị trường, khu vực tư nhân và toàn cầu hóa không làm gia tăng bất bình đẳng- để đánh thuế người giàu và đầu tư vào những các giải pháp công được chứng minh hiệu quả.

Một kênh dẫn nước thải chạy qua hai khu phố tại Beirut, khi hai tòa nhà chọc trời vươn lên trên nền, minh họa cho sự bất bình đẳng của thành phố. Ảnh: Pablo Tosco/Oxfam tại MENA.

1. Lấy lại tài sản thặng dư của người giàu để đầu tư vào nền kinh tế thực nhằm giải quyết bất bình đẳng

Tất cả các chính phủ nên ngay lập tức đánh thuế thu nhập của giới siêu giàu trong thời kỳ đại dịch, để thu hồi các nguồn lực này và sử dụng chúng giúp đỡ thế giới. Ví dụ: mức thuế 99% đánh một lần vào phần tài sản vượt trội trong thời kỳ COVID-19 của riêng 10 người đàn ông giàu nhất sẽ mang lại 812 tỷ đô la.⁶¹ Tiếp đó, chính phủ cần thực hiện đánh thuế lũy tiến cố định đối với nguồn vốn và tài sản nhằm giảm tình trạng bất bình đẳng tài sản một cách triệt để và cơ bản. Những nỗ lực này phải đi kèm với các biện pháp tài khóa khác, ví dụ như các nước giàu chuyển một tỉ lệ lớn từ tổng 400 tỉ đô la Quyền rút vốn đặc biệt IMF của họ sang cho các nền kinh tế dễ bị tổn thương dưới hình thức không hoàn lại và không có điều kiện.

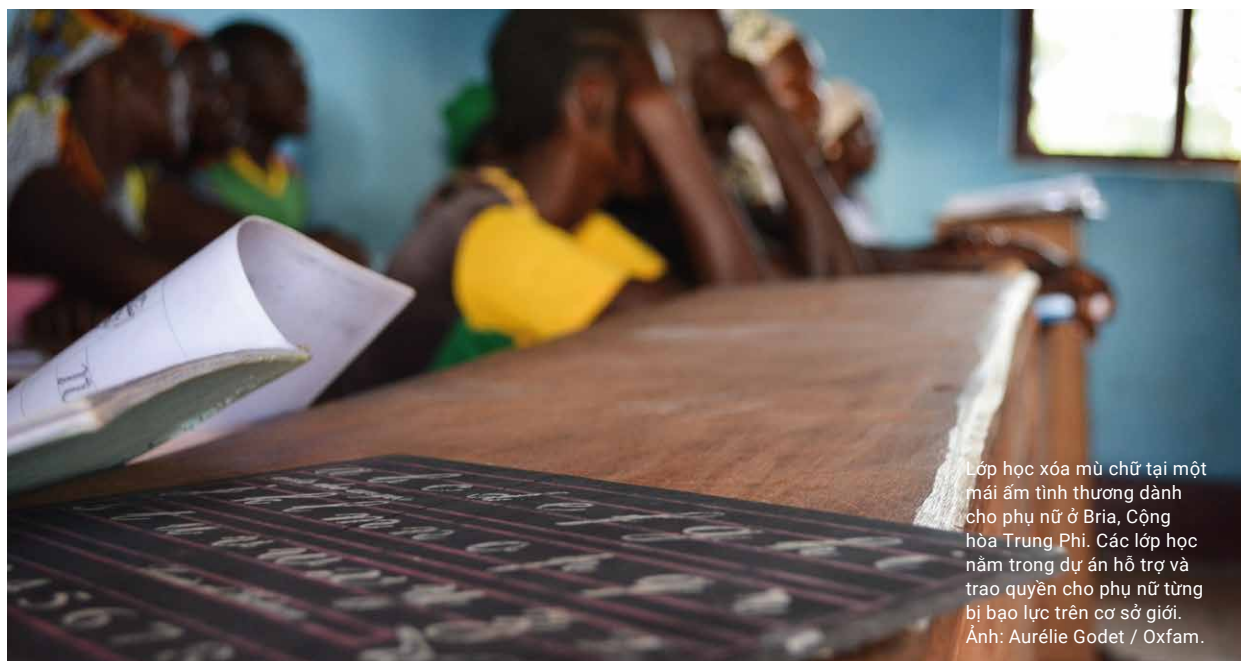
2. Chuyển của cái đó sang bảo vệ mạng sống và đầu tư cho tương lai của chúng ta

Tất cả các chính phủ phải đầu tư vào các chính sách mạnh mẽ và dựa trên bằng chứng để cứu sống người dân và đầu tư vào tương lai. Di sản sau đại dịch phải là dịch vụ y tế phổ quát có chất lượng, do chính phủ cung cấp và chi trả - không ai phải trả phí nữa - và an sinh xã hội phổ quát giúp đảm bảo thu nhập cho tất cả mọi người. Các chính phủ phải đầu tư để chấm dứt bạo lực giới thông qua các chương trình phòng ngừa và ứng phó, chấm dứt các điều luật phân biệt giới tính, và hỗ trợ tài chính cho các tổ chức về quyền của phụ nữ. Các chính phủ giàu phải tài trợ đầy đủ cho các chương trình thích ứng với biến đổi khí hậu, và hỗ trợ các cơ chế đền bù tổn thất và thiệt hại cần thiết để vượt qua cuộc khủng hoảng khí hậu và tạo ra một thế giới không sử dụng nhiên liệu hóa thạch.

3. Thay đổi quy tắc và chuyển dịch quyền lực trong nền kinh tế và xã hội

Chính phủ phải viết lại các quy tắc của nền kinh tế đã tạo ra những khoảng cách khổng lồ hiện nay và cần hành động để phân phối trước thu nhập, thay đổi luật và phân phối lại quyền lực trong việc ra quyết định và quyền lực trong nền kinh tế. Ví dụ như, bãi bỏ các điều luật phân biệt giới tính, bao gồm những luật khiến gần 3 tỷ phụ nữ không có quyền lựa chọn công việc như nam giới.⁶² Hủy bỏ các luật không cho phép người lao động được thành lập hiệp hội và đình công, cũng như thiết lập các tiêu chuẩn pháp lý để bảo vệ họ. Cần giải quyết các vấn đề độc quyền và hạn chế tập trung thị trường. Các chính phủ cần gỡ bỏ các rào cản về sự tham gia đối với phụ nữ, các nhóm bị phân biệt đối xử và những người thuộc tầng lớp lao động. Phụ nữ vẫn chỉ chiếm 25,5% trên tổng số đại biểu quốc hội trên toàn cầu.⁶³

CHÍNH PHỦ PHẢI VIẾT LẠI CÁC QUY TẮC CỦA NỀN KINH TẾ ĐÃ TẠO RA NHỮNG KHOẢNG CÁCH KHỔNG LỒ HIỆN NAY VÀ CẦN HÀNH ĐỘNG ĐỂ PHÂN PHỐI TRƯỚC THU NHẬP, THAY ĐỔI LUẬT VÀ PHÂN PHỐI LẠI QUYỀN LỰC TRONG VIỆC RA QUYẾT ĐỊNH VÀ QUYỀN LỰC TRONG NỀN KINH TẾ.

Lớp học xóa mù chữ tại một mái ấm tình thương dành cho phụ nữ ở Bria, Cộng hòa Trung Phi. Các lớp học nằm trong dự án hỗ trợ và trao quyền cho phụ nữ từng bị bạo lực trên cơ sở giới. Ảnh: Aurélie Godet / Oxfam.

Ưu tiên khẩn cấp nhất và duy nhất hiện nay là chấm dứt đại dịch, và để làm được việc này các chính phủ phải chấm dứt tình trạng độc quyền đối với vắc-xin và công nghệ thông qua Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO). Họ phải đảm bảo rằng các công thức vắc-xin này, và công thức của bất kỳ vắc-xin mới nào được phát triển để đối phó với các biến thể mới, phải là hàng hóa công có nguồn mở, có sẵn để mọi công ty sản xuất vắc-xin đủ điều kiện trên thế giới có thể sản xuất thông qua Tổ chức Y tế Thế giới. Nếu không thực hiện được việc này, đại dịch sẽ kéo dài, hàng triệu người sẽ chết một cách vô nghĩa và bất bình đẳng sẽ tiếp tục leo thang.

Người ta vẫn nói rằng thật là điên rồ khi ta làm đi làm lại một việc theo cách cũ nhưng lại mong muốn một kết quả tốt hơn. Lúc này đây, khi bước vào năm thứ ba của đại dịch, cảm giác không thể chấp nhận khi những hành động điên rồ đang lặp lại rõ ràng trên toàn thế giới. Các nhà lãnh đạo của các quốc gia giàu có đều có thể lựa chọn hành động khác đi.

Họ có thể chọn một nền kinh tế bạo lực với sự bùng nổ tài sản của các nhà tỉ phú, trong khi hàng triệu người bị giết, và hàng tỷ người bị bần cùng hóa do bất bình đẳng; trong nền kinh tế đó, chúng ta phải hy sinh hành tinh của mình và sự trường tồn của nhân loại trong tương lai để trả giá cho khối tài sản thặng dư của người giàu; trong nền kinh tế đó, những người giàu và có quyền lực không ngừng thúc đẩy việc tư nhân hóa vắc-xin với lòng tham, mà như vậy họ chỉ đang tự chuốc lấy thất bại, để đại dịch tiến triển đột biến và quay lại ám ảnh tất cả chúng ta.

Hoặc chúng ta có thể chọn một nền kinh tế đặt bình đẳng làm trung tâm; trong đó, không ai sống trong nghèo đói, và cũng không ai sống với khối tài sản khổng lồ không thể tưởng tượng nổi như các tỉ phú; trong nền kinh tế đó, tỉ phú là một khái niệm trẻ em đọc được trong sách lịch sử; trong nền kinh tế đó, con người không bị chết bởi sự bất bình đẳng; trong nền kinh tế đó, mọi người không phải sống trong khổ cực; trong nền kinh tế đó, mọi người không chỉ có cơ hội để sống sót, mà còn phát triển – và hy vọng.

Đó là sự lựa chọn mà thế hệ chúng ta đang có, và chúng ta phải hành động ngay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận. Oxfam. Tài ấn phẩm này từ trang thông tin điện tử.
2. Như trên
3. World Inequality Lab (Phòng Thí nghiệm Bất bình đẳng Thế giới. (2021). Báo cáo về Tình trạng Bất bình đẳng trên Thế giới năm 2022. <https://wid.world/news-article/world-inequality-report-2022/>
4. McKinsey & Company. (2021). Tình trạng kinh tế của Người Mỹ gốc Phi: Thực trạng và dự đoán. <https://www.mckinsey.com/featured-insights/diversity-and-inclusion/the-economic-state-of-black-america-what-is-and-what-could-be#>
5. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn
6. Như trên
7. Như trên
8. Thời báo Kinh tế. (2021, Cập nhật hàng ngày). Số tử vong thực tế trong đại dịch. Truy cập ngày 1/12/2021. <https://www.economist.com/graphic-detail/coronavirus-excess-deaths-estimates> [bức tường phi]
9. Thời báo Kinh tế. (2021). Có những khu vực chịu ảnh hưởng nặng nề từ COVID-19 hơn so với những khu vực khác? <https://www.economist.com/finance-and-economics/2021/07/31/why-have-some-places-suffered-more-covid-19-deaths-than-others> [bức tường phi]
10. Quỹ Tiền tệ Quốc tế. (2021). Giám sát Tài khóa 2021. <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2021/10/13/fiscal-monitor-october-2021>.
11. Sanchez Paramo, C. và cộng sự (7/10/2021). Covid-19 để lại di sản là nghèo đói gia tăng và bất bình đẳng ngày càng nghiêm trọng. Trang Nhật ký mạng của Ngân Hàng Thế giới. Truy cập tại <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/covid-19-leaves-legacy-rising-poverty-and-widening-inequality>.
12. Crédit Suisse. (2021). Báo cáo về Tài sản Toàn cầu năm 2021. <https://www.credit-suisse.com/media/assets/corporate/docs/about-us/research/publications/global-wealth-report-2021-en.pdf>
13. Diễn đàn Kinh tế Thế giới. (2021). Báo cáo về các Nguy cơ Toàn cầu năm 2021. Ấn bản số 16. <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2021>
14. Quỹ Y tế. (2021). Đại dịch không bình đẳng, sự phục hồi công bằng hơn: báo cáo điều tra về tác động của COVID-19. <https://www.health.org.uk/publications/reports/unequal-pandemic-fairer-recovery>
15. Văn phòng Thống kê Quốc gia (2021). Cập nhật về những sự tương phản giữa các quốc gia liên quan đến tỉ lệ tử vong do COVID-19, Anh: 24/01/2020 đến 31/03/2021. <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/deaths/articles/updatingethniccontrastsindeathsinvolvingthecoronaviruscovid19englandandwales/24january2020to31march2021>
16. E.T. Richardson và cộng sự (2021). Những giải pháp đền bù cho Những người Mỹ gốc Phi, những người là hậu duệ của những người bị làm nô lệ tại Hoa Kỳ và tác động tiềm ẩn của những giải pháp này đối với sự lây lan của SARS-CoV-2. Khoa học Xã hội & Y học, Số. 276, Tháng 05/2021. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953621000733>
17. N. Yonzan, C. Lakner, và D.G. Mahler. (2021). Liệu COVID-19 có đang khiến cho bất bình đẳng toàn cầu tăng lên? Trang Nhật ký mạng của Ngân Hàng Thế giới. <https://blogs.worldbank.org/opendata/covid-19-increasing-global-inequality>
18. Levin, A. và cộng sự (2021). Đánh giá tác động của COVID-19 đối với các nước đang phát triển: Một đánh giá mang tính hệ thống, phân tích tổng hợp và những hệ quả về chính sách công. medRxiv. <https://doi.org/10.1101/2021.09.29.21264325>
19. Tamale, N. (2021). Thêm Dầu vào Lửa: Những đòi hỏi khắc nghiệt của IMF sẽ làm gia tăng bất bình đẳng trên toàn thế giới ra sao. Oxfam. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/adding-fuel-to-fire-how-imf-demands-for-austerity-will-drive-up-inequality-world-621210/>. DOI: 10.21201/2021.7864
20. Diễn đàn Kinh tế Thế giới. (2021). Báo cáo về Bất bình đẳng Giới Toàn cầu năm 2021. <https://www.weforum.org/reports/ab6795a1-960c-42b2-b3d5-587eccda6023>
21. Harvey, R. (2021). Đại dịch bị phớt lờ: Cuộc khủng hoảng kép của Bạo lực giới và COVID-19. Oxfam. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/the-ignored-pandemic-the-dual-crises-of-gender-based-violence-and-covid-19-621309/>. DOI: 10.21201/2021.8366
22. UN Women. (2021). Theo dõi đáp ứng về giới trên toàn cầu: Giám sát việc những giải pháp liên quan đến đại dịch đáp ứng nhu cầu của phụ nữ ra sao. Nhật ký mạng Women Count. 11/05/2021. <https://data.unwomen.org/resources/women-have-been-hit-hard-pandemic-how-government-response-measuring>
23. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn
24. Tamale, N. (2021). Thêm Dầu vào Lửa: Những đòi hỏi khắc nghiệt của IMF sẽ làm gia tăng bất bình đẳng trên toàn thế giới ra sao.

25. Gilbert, B. (2021). Jeff Bezos cảm ơn những nhân viên và khách hàng của Amazon vì đã chi trả cho chuyến đi của ông lên vũ trụ: "Các bạn là người đã chi trả cho tất cả chuyến đi này". Từ Business Insider Africa. <https://africa.businessinsider.com/tech-insider/jeff-bezos-thanks-amazon-employees-customers-for-paying-for-his-jaunt-to-space-you/ldzyjxr>
26. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn
27. Như trên.
28. Forbes. (2021). Danh sách Tỉ phú Thế giới: Những người giàu nhất năm 2021. <https://www.forbes.com/billionaires/>
29. C. Collins và K. Thomhave. (2021). Các Văn phòng gia đình: Dấu tích của Hệ thống Tài chính Vô hình. Học viện Nghiên cứu Chính sách. <https://inequality.org/wp-content/uploads/2021/05/Primer-FamilyOffices-May24-2021.pdf>
30. Ví dụ, theo cơ sở dữ liệu của UN về các báo cáo tài chính tổng hợp của các công ty phi tài chính được niêm yết tại 56 quốc gia có thu nhập cao và thu nhập thấp và trung bình, từ năm 1995 đến 2015 giá trị vốn hóa thị trường trung bình của 100 công ty lớn nhất thế giới đã tăng từ 31 lần lên 7000 lần so với giá trị vốn hóa thị trường của 2000 công ty nhỏ nhất. (UNCTAD.(2017). Báo cáo về Thương mại và Phát triển năm 2017. Vượt lên sự khắc nghiệt: Hướng tới Một Thỏa thuận mới Toàn cầu. https://unctad.org/system/files/official-document/trd2017_en.pdf
31. M. Lawson, và cộng sự (2019). Lợi ích công hay tài sản tư? Oxfam. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/private-wealth-or-public-good-620599/>. DOI: 10.21201/2019.3651
32. Như trên.
33. D.A. Vázquez Pimentel, I. Macías Aymar, và M. Lawson. (2018). Hãy thưởng cho sự lao động, chứ không phải sự giàu có. Oxfam. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/reward-work-not-wealth-to-end-the-inequality-crisis-we-must-build-an-economy-fo-620396/>. DOI: 10.21201/2017.1350
34. N. Abernathy, D. Hamilton, và J. Margetta Morgan. (2019). Những Quy tắc mới cho Thế kỷ 21: Quyền lực tập đoàn, Quyền lực Công, và Tương lai của Nền Kinh tế Mỹ. Học viện Roosevelt. https://iri.hks.harvard.edu/files/iri/files/roosevelt-institute_2021-report_digital.pdf?m=1559233329
35. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn
36. Như trên.
37. Như trên.
38. Như trên.
39. Như trên.
40. World Inequality Lab. (2021). Báo cáo về Bất bình đẳng Thế giới năm 2022, đã trích dẫn.
41. Như trên
42. E. Wolff-Mann. (2021). Sự tập trung tài sản ở những người siêu giàu đã vượt mức của Thời đại mạ vàng. Yahoo Finance. <https://finance.yahoo.com/news/super-riches-wealth-concentration-surpasses-gilded-age-levels-210802327.html>
43. Oxfam. (May 20, 2021). Vắc xin COVID đã tạo ra 9 tỷ phú mới với tổng lượng tài sản lớn hơn chi phí đủ để cung cấp vắc xin cho những quốc gia nghèo nhất thế giới. Thông cáo báo chí. <https://www.oxfam.org/en/press-releases/covid-vaccines-create-9-new-billionaires-combined-wealth-greater-cost-vaccinating>
44. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn
45. Như trên.
46. G1 São Paulo. (11/02/2020). Diferença de expectativa de vida entre distritos de São Paulo chega a 14 anos, diz prefeitura. <https://g1.globo.com/sp/sao-paulo/noticia/2020/02/11/diferenca-de-expectativa-de-vida-entre-distritos-de-sao-paulo-chega-a-14-anos-diz-prefeitura.ghtml> [Portuguese]
47. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn
48. Bongaarts, J., và Guilimoto, C.Z. (2015). Liệu còn bao nhiêu phụ nữ nữa đã mất đi? Tỉ lệ tử vong ở phụ nữ và việc lựa chọn giới tính trước khi sinh đang ở mức quá cao, 1970–2050. Đánh giá về Dân số và Sự Phát triển, 41(2), 241–269. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2015.00046.x>
49. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn
50. M. Lawson, và cộng sự (2019). Lợi ích công hay tài sản tư? Đã trích dẫn.
51. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn
52. Bressler, R.D. (29/07/2021). Tác động của khí thải Các bon đối với tỉ lệ tử vong. Sự giao tiếp tự nhiên. <https://www.nature.com/articles/s41467-021-24487-w>
53. Như trên.
54. K. Pickett và R. Wilkinson. (2010). Ông Ni vô: Tại sao Bình đẳng lại có lợi hơn cho tất cả mọi người (The Spirit Level: Why Equality is Better for Everyone). Penguin Books Ltd.
55. E.D. Gould và A. Hijzen. (2016). Xa cách, Mất niềm tin? Tác động của Bất bình đẳng đối với Nguồn vốn Xã hội. Tài liệu nghiên cứu của IMF WP/16/176. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2016/wp16176.pdf>
56. Melita, D., Willis, G.B., và Rodríguez-Bailón, R. (2021). Bất bình đẳng Kinh tế làm Gia tăng tình trạng Căng thẳng về địa vị xã hội thông qua cái được coi là sự cạnh tranh liên quan đến địa vị kinh tế xã hội. Frontiers in psychology, 12: 6373655. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.637365>

57. M. Lawson và M. Martin. (2018). Cam kết Giảm Chỉ số Bất bình đẳng 2018: Xếp hạng toàn cầu của các chính phủ dựa trên những hành động mà các chính phủ này đang thực hiện để thu hẹp lại khoảng cách giữa người giàu và người nghèo. Oxfam và Development Finance International. www.inequalityindex.org

58. J. Hickel (2020). Định lượng trách nhiệm quốc gia đối với cuộc khủng hoảng khí hậu: một phương pháp xác định trách nhiệm dựa trên sự bình đẳng đối với lượng khí thải carbon dioxide vượt quá giới hạn hành tinh. The Lancet Planetary Health, Vol. 4, Issue 9, e399–404, September 2020. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2542519620301960>

59. T. Gore. (2020) Đối mặt với Bất bình đẳng Carbon: Đặt công bằng khí hậu vào trọng tâm của công cuộc phục hồi COVID-19. Oxfam. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/confronting-carbon-inequality-putting-climate-justice-at-the-heart-of-the-covid-621052/>

60. Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF). (2021). Giám sát Tài khóa Tháng 4/ 2021: Một góc nhìn công bằng. <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2021/03/29/fiscal-monitor-april-2021#Full%20Report>

61. M. Lawson và D. Jacobs (2022). Bất bình đẳng đang giết chết chúng ta, lưu ý về phương pháp luận, đã trích dẫn

62. Nhóm Ngân hàng Thế giới. (2018). Phụ nữ, Kinh doanh và Luật pháp. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29498>

63. Liên hiệp Liên Nghị Viện (IPU). (2021). Tỷ lệ đại biểu quốc hội là nữ giới cũng từng bước đã tăng nhưng bình đẳng giới vẫn còn là mục tiêu xa vời. <https://www.ipu.org/news/women-in-parliament-2020>

OXFAM

Oxfam là một liên minh quốc tế gồm 21 tổ chức, làm việc với các đối tác, tiếp cận với hàng triệu người trên khắp thế giới. Cùng nhau, chúng ta giải quyết vấn đề bất bình đẳng để chấm dứt nghèo đói và bất công trong hiện tại và lâu dài - vì một tương lai bình đẳng. Vui lòng liên hệ cho bất kỳ cơ quan nào để biết thêm thông tin hoặc truy cập www.oxfam.org.

Oxfam America (www.oxfamamerica.org)
Oxfam Aotearoa (www.oxfam.org.nz)
Oxfam Australia (www.oxfam.org.au)
Oxfam-in-Belgium (www.oxfamsol.be)
Oxfam Brasil (www.oxfam.org.br)
Oxfam Canada (www.oxfam.ca)
Oxfam Colombia (lac.oxfam.org/countries/colombia)
Oxfam France (www.oxfamfrance.org)
Oxfam Germany (www.oxfam.de)
Oxfam GB (www.oxfam.org.uk)
Oxfam Hong Kong (www.oxfam.org.hk)
Oxfam IBIS (Denmark) (www.oxfamibis.dk)
Oxfam India (www.oxfamindia.org)
Oxfam Intermón (Spain) (www.oxfamintermon.org)
Oxfam Ireland (www.oxfamireland.org)
Oxfam Italy (www.oxfamitalia.org)
Oxfam Mexico (www.oxfammexico.org)
Oxfam Novib (Netherlands) (www.oxfamnovib.nl)
Oxfam Québec (www.oxfam.qc.ca)
Oxfam South Africa (www.oxfam.org.za)
KEDV (www.kedv.org.tr)